

รายงาน
สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับและวิธีการเสริมสร้าง
คุณธรรมจริยธรรม

เสนอ
อาจารย์ นิภาพรรณ เจนสันติกุล

จัดทำโดย
นางสาวเพ็ญทิพย์ ใจตรง
รหัส 504701278 หมู่เรียน 50/20

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาจริยธรรมสำหรับบุคลากร
ทางรัฐประศาสนศาสตร์ (2555001)
โปรแกรมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

คำนำ

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาจริยธรรมสำหรับบุคลากรทางรัฐประศาสนศาสตร์ (2555001) จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับหลังจากการเรียนรู้ ซึ่งรายงานมีเนื้อหาประกอบด้วย ความชอบธรรมในการปกครองโดยนักปราชญ์ สมัยกรีก-ปัจจุบัน จริยธรรมในการปกครอง และวิธีการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

ผู้จัดทำรายงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้ที่ได้มาศึกษา หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้จัดทำขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นางสาวเพ็ญทิพย์ ใจตรง

หมู่เรียน 50/20

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ความชอบธรรมในการปกครองโดยนักปราชญ์ สมัยกรีก-ปัจจุบัน	1
จริยธรรมในการปกครอง	3
วิธีการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม	5
เอกสารอ้างอิง	

สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับและวิธีการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

จากการที่ได้ศึกษารายวิชาจริยธรรมสำหรับบุคลากรทางรัฐประศาสนศาสตร์ ได้รับสาระและองค์ความรู้มากมาย ในที่นี้ขอยกหัวข้อที่สำคัญและสนใจมาสรุปองค์ความรู้พอสังเขป ได้แก่ เรื่องความชอบธรรมในการปกครองโดยนักปราชญ์สมัยกรีก-ปัจจุบันและจริยธรรมในการปกครอง สามารถสรุปได้ดังนี้

ความชอบธรรมในการปกครองโดยนักปราชญ์ สมัยกรีก-ปัจจุบัน

ความชอบธรรมในการปกครองเป็นเรื่องของความเชื่อหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการได้มาซึ่งอำนาจ การมีอำนาจ และการใช้อำนาจในการปกครอง ซึ่งจะขึ้นอยู่กับการอ้างสิทธิในการปกครองของฝ่ายปกครองหรือฝ่ายเจ้าหน้าที่บ้านเมือง และขึ้นอยู่กับการยอมรับหรือการมีความเชื่อฟังในข้ออ้างนั้นของฝ่ายรับการปกครอง โดยไม่จำกัดว่าจะอยู่ในการปกครองแบบใด เช่น ระบบกษัตริย์ ระบบเผด็จการ หรือระบบประชาธิปไตย การปกครองแต่ละแบบจะมีหลักแห่งความชอบธรรมในการปกครองของตนเอง โดยเฉพาะความชอบธรรมในการปกครองจะมีได้ก็ต่อเมื่อเกิดความเชื่อมั่นร่วมกันในเรื่องสิทธิอันชอบธรรมที่จะปกครอง หากสังคมใดมีการแตกแยกเกี่ยวกับเรื่องนี้จะมีความชอบธรรมขึ้นมาไม่ได้

การปกครองที่มีความชอบธรรม ย่อมเป็นการปกครองที่มีประสิทธิภาพสูง เพราะก่อให้เกิดการมีความเห็นพ้องต้องกัน และเกิดการยินยอม ซึ่งช่วยให้ทำการปกครองได้ง่ายขึ้น ด้วยเหตุนี้ สหภาพโซเวียต รัสเซียจึงพยายามที่จะก่อให้เกิดมีความเห็นร่วมกัน อย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ ในขณะเดียวกันก็มีการแสดงออกในการคงไว้ซึ่งระเบียบปฏิบัติ ในการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตยพอเป็นเพียงพิธี

ระบบการเมืองการปกครองใดมีความชอบธรรมและมีประสิทธิภาพสูง จะมีเสถียรภาพมากเช่น สหรัฐอเมริกา สวีเดน และอังกฤษ ในทางตรงข้าม หากระบบการเมืองการปกครองใดขาดความชอบธรรมและขาดประสิทธิภาพ จะไม่มีเสถียรภาพ และจะดำรงอยู่ไม่ได้ เว้นแต่จะใช้ระบบเผด็จการและใช้กำลังบังคับ เช่น รัฐบาลในฮังการี กับเยอรมันตะวันออก เมื่อหลายสิบกว่าปีที่แล้ว อย่างไรก็ตาม หากยังมีกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลส่วนใหญ่เห็นว่า ระบบการเมืองของตนขาดความชอบธรรมแต่ยังมีประสิทธิภาพอยู่ ระบบการเมืองนั้นอาจจะดำรงอยู่ได้อีกชั่วระยะหนึ่ง

แนวความคิดเกี่ยวกับหลักแห่งความชอบธรรมในการปกครอง ได้พัฒนาเรื่อยมาเป็นลำดับบรรดานักปราชญ์ตาโบราณ มีความเห็นแตกต่างกันออกไป บางคนเห็นว่า ความชอบธรรมในการปกครองเป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักแห่งธรรม โดยถือว่า ในสังคมของเรานั้น ควรจะได้มี

การแบ่งหน้าที่กันทำ คนฉลาด คนมีปัญญา คนมีความรู้ ควรจะได้รับมอบหมายให้เป็นชนชั้นปกครองที่รองลงมา ก็ควรให้ช่วยในการบริหารงาน ส่วนคนสามัญก็ควรมีหน้าที่เกี่ยวกับการผลิต นั่นคือ หลักแห่งความชอบธรรมในการปกครองอย่างหนึ่ง ซึ่งเชื่อกันว่า จะช่วยให้บรรลุผลประโยชน์ของฝ่ายรับการปกครอง คือ ให้นักปราชญ์เป็นผู้ปกครอง อิทธิพลของแนวความคิดแบบนี้ จะเห็นได้ในระบอบการปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จ สมัยปัจจุบันนี้ที่บรรดาผู้นำของพรรคอ้างว่า เป็นผู้รอบรู้หลักและวิธีการ ที่จะนำสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้ดีกว่าฝ่ายอื่น จึงควรได้รับมอบเป็นผู้นำให้แก่สังคม เช่น ในกรณีของพวกนาซีเยอรมัน พวกฟาสซิสต์อิตาลี และพรรคคอมมิวนิสต์ในโซเวียต รัสเซีย เป็นต้น แม้แต่ในประเทศไทย ก็มีพวกที่เรียกตัวเองว่าเป็นปัญญาชนจำนวนไม่น้อย มีความคิดในทำนองเดียวกันนี้ คือ อ้างกันว่า ตนควรเป็นผู้รับมอบให้มีอำนาจในการปกครองมากกว่าฝ่ายอื่น

ปัญหาในเรื่องความชอบธรรมทางการปกครองอย่างหนึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม เนื่องจากมีการแบ่งแยกระหว่างกลุ่มต่างๆ เกิดขึ้น เพราะฐานะของสถาบันแบบอนุรักษนิยมจะได้รับการคุกคามในระบอบที่มีการเปลี่ยนแปลง ยิ่งกว่านั้นกลุ่มที่มีอิทธิพลในสังคม ไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียกร้องผลประโยชน์ทางการเมืองของตนได้ทุกกลุ่มแต่ปัญหาอีกอย่างหนึ่ง เกิดจากการไม่มีประสิทธิภาพของรัฐบาล ในการที่จะบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายหรือความคาดหวังของกลุ่มเหล่านั้นได้ เมื่อเป็นเช่นนั้น จะเกิดปัญหาเกี่ยวกับการขาดความเชื่อถือ ในความชอบธรรมทางการปกครองระบอบใหม่ขึ้น ในบางกรณีจึงมีคนเห็นว่าประชาธิปไตยอาจไม่ช่วยแก้ปัญหาอะไรได้มากนักก็ได้

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักแห่งความชอบธรรมทางการปกครองอย่างหนึ่งนั้นเป็นเรื่องของกาอ้างสิทธิในการปกครอง ในลักษณะที่จะถือว่า ผู้มีสิทธิในการปกครองจะเป็นผู้แทนในการปกครอง เช่นเป็นผู้แทนของข้าพเจ้า หรือของประชาชน หรือทั้งสองอย่าง และคนในสังคมเชื่อ หรือยอมรับในหลักการเช่นนั้นหรือไม่ นอกจากนั้น การเป็นตัวแทนของสิ่งดังกล่าว ย่อมหมายถึง การที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนด้วย หากประพฤติดังกล่าวที่กำหนดไว้ใน การปกครองแต่ละแบบข้ออ้างในการเป็นตัวแทนของสิ่งนั้นก็อาจหมดไปด้วย ความเชื่อในเรื่องการมีความชอบธรรมทางการปกครอง ซึ่งเป็นสิ่งสนับสนุนให้ระบบการเมืองดำรงอยู่ได้นั้น ตามปกติมักจะมุ่งไปที่เจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจในการปกครอง การมีความเชื่อในเรื่องความชอบธรรมทางการปกครอง มักจะขึ้นอยู่กับสิ่งสามประการ นั่นคืออุดมการณ์ทางการเมืองของสังคม การยึดมั่นในโครงสร้างกับปทัสถานของระบอบการปกครอง และการให้ความเชื่อถือในคุณสมบัติส่วนตัวของเจ้าหน้าที่เอง

ดังนั้นการส่งเสริมให้เกิดความเชื่อ ในเรื่องการมีความชอบธรรมทางการปกครอง รวมทั้งการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการขาดความเชื่อ ในเรื่องความชอบธรรมทางการปกครอง จึงต้องพิจารณาถึงปัจจัยทั้งสามอย่างนี้ คือในประการแรก ระบบการเมืองหนึ่งๆ จะดำรงอยู่ได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ทางการเมือง ที่ส่งเสริมความชอบธรรมทางการปกครองให้แก่ระบบการเมืองนั้นๆ คือก่อให้เกิดความเชื่อในความชอบธรรมของระบบการปกครองกับของตัวเจ้าหน้าที่ ยุทธศาสตร์ทางการเมืองดังกล่าวประกอบด้วยระบบความเชื่อหรือค่านิยม การยอมรับระบบการปกครองกับการเชื่อฟังเจ้าหน้าที่จะขึ้นอยู่กับสิ่งดังกล่าว ในประการที่สอง ความมั่นคงของระบบการเมือง ย่อมขึ้นอยู่กับความเชื่อถือในความชอบธรรม ของโครงการและปทัสถานของระบอบการปกครอง กับของโครงสร้างและปทัสถานเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ และในประการที่สาม จะต้องมีการยอมรับในความเหมาะสมของแต่ละตำแหน่งในระบอบการปกครองกับความเชื่อถือในคุณสมบัติส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ด้วย แต่ถ้ามีความเชื่อถือในสิ่งหลังนี้มากไปแล้ว บางทีก็อาจมีผลทำให้ผู้อยู่ในตำแหน่งละเมิดปทัสถาน ระเบียบปฏิบัติ และการจัดระเบียบเกี่ยวกับโครงสร้างของระบอบการปกครองได้เหมือนกัน

จริยธรรมในการปกครอง

จริยธรรมในการปกครอง หมายถึง จริยธรรมในการควบคุมหรือปกครองตัวเอง และจริยธรรมในการปกครองผู้อื่นด้วย เมื่อเป็นเช่นนั้น การพูดถึงจริยธรรมในการปกครองจึงจำเป็นที่จะต้องพูดถึงจริยธรรมของฝ่ายปกครอง และของฝ่ายรับการปกครอง

จริยธรรมในการปกครองเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่งที่ใช้เป็นหลักในการปกครองตนเอง ปกครองหมู่คณะ หรือปกครองสังคม ถือว่า เป็นสิ่งดีงาม ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์เราเป็นคนดี ช่วยให้มีการปกครองหมู่คณะหรือสังคมที่ดีขึ้น ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่บุคคล หมู่คณะ หรือสังคมเป็นส่วนรวมนั่นเอง เมื่อเป็นเช่นนั้น ใครก็ตามที่ได้รับการกำหนด หรือรับการมอบหมายให้ทำหน้าที่ใด ก็ควรจะทำหน้าที่นั้นด้วยดี โดยมีจริยธรรมในการปกครองแต่ละอย่างเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ

ในแต่ละสมัย ย่อมจะมีนักปราชญ์คิดค้นจริยธรรมในการปกครอง ให้เหมาะสมแก่สภาพของแต่ละสังคมอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาของสังคม ให้ดีขึ้นซึ่งจะมีทั้งจริยธรรมในการปกครองบ้านเมือง ปกครองหมู่คณะ และปกครองตนเอง ตัวอย่างเช่น Socrates ถือว่าผู้ที่มีความเจริญทางจิตใจได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ประจำใจ เพื่อใช้หลักในการดำรงชีวิต คุณธรรมนับเป็นสิ่งที่มีความค่าเหนือสิ่งอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการคิดหรือทำสิ่งใดให้ยึดคุณธรรมเป็นหลัก อาจกล่าวได้ว่า การมียุทธศาสตร์ ก็คือ การเป็นผู้มีศีลธรรม และมีความรู้แน่นอน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่แสวงหาหรือเรียนรู้กันได้ สำหรับ Plato การมียุทธศาสตร์ก็คือ

การยึดมั่นในสิ่งดีงาม หมายถึงการที่สิ่งต่างๆทำหน้าที่ตนเองตามความเหมาะสม การปกครองที่ดี คือการปกครองที่ก่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้นในสังคม กล่าวคือ สมาชิกในสังคมจะต้องมีการแบ่งหน้าที่กันทำ จึงควรทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ผู้ปกครองเป็นผู้มีปัญญาหรือมีเหตุผล เจ้าหน้าที่ของรัฐควรเป็นผู้ทำงานด้วยกำลังใจอันเข้มแข็ง ส่วนประชาชนควรตั้งใจประกอบอาชีพของตน โดยที่ทุกฝ่ายจะต้องรู้จักควบคุมตนเอง และยอมรับสภาพ

ตามหลักของจริยธรรมในการปกครองนั้น สิ่งสำคัญที่ต้องพึงระลึกถึงให้มากที่สุด ก็คือ เมื่อคนเราได้รับการกำหนด หรือได้รับการมอบหมายให้กระทำหน้าที่ปกครองผู้ใด บุคคลนั้นจะต้องทำการปกครองเพื่อผลประโยชน์ผู้รับการปกครอง เช่นการปกครองตนเอง ก็เพื่อให้ตนเองเป็นคนดี ถ้าปกครองหมู่คณะก็เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขของหมู่คณะ มากกว่าของตัวเอง และถ้าปกครองสังคมก็เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม มากกว่าเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว หากใครไม่ยึดมั่นและไม่ปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวนี้ จะได้ชื่อว่าเป็นคนไม่ดี หรือเป็นฝ่ายปกครองที่ไม่ดี ใครก็ตามที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการปกครองสังคม ก็จะต้องตัดสินใจกำหนดนโยบายหรือออกกฎหมาย โดยยึดมั่นในผลประโยชน์ของสังคมโดยส่วนรวม เป็นที่ตั้ง ถึงแม้จะต้องเสียผลประโยชน์ส่วนตัวไม่ว่าจะอยู่ในรูปใดก็จะยินยอม ดังมีคติพจน์สำหรับนักปกครองที่ดีอยู่ว่าในการตัดสินใจ หากยังอยู่ในกรณีสงสัยว่า จะเลือกทางไหน ก็ให้เอียงข้างประชาชนส่วนรวมไว้ก่อน แต่จะต้องยึดมั่นในหลักการที่มีอยู่ด้วยเสมอไป

สำหรับในสังคมไทย จริยธรรมในการปกครองส่วนใหญ่ ได้รับอิทธิพลมาจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เช่น ทศพิธราชธรรม ซึ่งเป็นคุณธรรมในการปกครองที่สำคัญยิ่ง สำหรับองค์พระมหากษัตริย์ไทย จักรวรรดิวัตร 12 ประการ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกุลโลบาย หรือวิเทโศบายทางการเมือง และราชสังคหวัตถุ 4 ประการ คือหลักธรรมที่ใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายปกครองบ้านเมือง ถึงแม้ ทศพิธราชธรรม จักรพรรดิวัตร และราชสังคหวัตถุจะเป็นคุณธรรมในการปกครองของพระมหากษัตริย์ หรือผู้ปกครองประเทศ แต่คนทั่วไปย่อมจะนำเอาหลักธรรมดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการปกครองหมู่คณะระดับต่างๆได้เสมอ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการปกครองระดับใด เช่น ระดับประเทศ ระดับหมู่คณะ หรือการปกครองตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเภทหลังนี้ เป็นสิ่งที่พุทธศาสนาเน้นความสำคัญมาเป็นพิเศษ สิ่งนี้นับว่า ตรงกับหลักความจริงในประเด็นที่ว่า ก่อนที่จะไปปกครองผู้อื่น หรือปกครองสังคมได้ดีนั้น คนเราควรจะต้องปกครองตนเองให้ได้ก่อน

ส่วนข้อปฏิบัติของคนทั่วไป ซึ่งเป็นคุณธรรมสำหรับการเป็นพลเมืองที่ดีนั้น พระพุทธศาสนาได้แนะนำไว้ในหลักธรรมที่ว่าด้วย มงคลสามสิบประการ ซึ่งคนไทยรู้จักดี เช่น ไม่คบคนพาล แต่ให้คบบัณฑิต เคารพบูชาสิ่งที่ควรบูชา อยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม ประกอบอาชีพสุจริต แสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีระเบียบแบบแผน มีความกตัญญู บำรุงบิดามารดา

สงเคราะห์บุตรภรรยาและผู้อื่น มีสติในการคิด ในการทำ และในการพูด รวมทั้งมีความอดทน การยึดหลักธรรมดังกล่าว ย่อมช่วยให้บุคคลปกครองตนเองได้ดี คุณธรรมข้อนี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทั่วไป และสำหรับผู้มีหน้าที่ในการปกครองผู้อื่น ในทำนองเดียวกัน คนเราจะเป็นผู้ปกครองที่ดีได้ ก็ต้องเป็นพลเมืองดีมาก่อน เพราะจะช่วยให้เข้าถึงความรู้สึกนึกคิดและความต้องการที่แท้จริงเป็นอย่างดี

จากการศึกษาถึงหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ในด้านที่เกี่ยวกับทางโลก จะเห็นว่ามีคุณธรรมอยู่นานัปการที่มีคุณค่าต่อการนำมาเป็นจริยธรรมในการปกครองสำหรับสังคมไทย ตลอดมาเป็นเวลาหลายทศวรรษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้ระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ที่ช่วยควบคุมจิตใจ และความประพฤติปฏิบัติของฝ่ายปกครอง และผู้รับการปกครองให้อยู่ในคุณงามความดี ก่อให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขในสังคมเสมอมา

จริยธรรม เป็นสิ่งที่อยู่ลึกภายในจิตใจ กระบวนการหล่อหลอมกล่อมเกลาทางสังคมจึงมีอิทธิพลต่อความประพฤติอย่างมาก บุคลากรทางรัฐประศาสนศาสตร์ก็เช่นเดียวกันที่จะต้องมีการจริยธรรมในการดำเนินชีวิตและมีจรรยาบรรณในวิชาชีพด้วย กรอบการดำเนินชีวิตของบุคลากรทางรัฐประศาสนศาสตร์ ก็คือ ทัศนะทางความคิดและการดำรงชีวิตในชีวิตประจำวันที่ไม่เหมือนกัน ทั้งการใช้ชีวิต การประกอบอาชีพ การนับถือศาสนา การเรียน การแสดงความคิดเห็น การแสดงออก ทางการเมือง ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวประชาชนทุกคนมีเสรีภาพในการกระทำได้ ตราบเท่าที่การกระทำนั้นไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

วิธีการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในความคิดของข้าพเจ้า

ปัจจุบันสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศไทยมีปัญหาความเสื่อมถอยในด้านคุณธรรมจริยธรรมของคน ทั้งในระดับนักการเมือง ข้าราชการ หรือ คนในแวดวงอาชีพอื่นๆ เช่น การทุจริต คอร์รัปชัน สาเหตุที่เกิดปัญหานี้บ่อยๆก็คือ

1. อำนาจบังคับบัญชา กล่าวคือ กลุ่มนักการเมืองระดับชาติเป็นกลุ่มที่มีอำนาจบังคับบัญชามาก และมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย อำนาจดังกล่าวเอื้ออำนวยต่อการกระทำทุจริต เช่น การมีอำนาจในการอนุมัติ หรืออนุญาตให้ดำเนินโครงการต่าง ๆ
2. โอกาส คือ มีกฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งต่าง ๆ เปิดโอกาสให้สามารถกระทำการทุจริตได้
3. สิ่งจูงใจ ที่เพียงพอจะกระทำความผิด เช่น ผลประโยชน์จำนวนมหาศาลในรูปของเงิน หุ้น หรือผลตอบแทนอื่น ๆ
4. ชื่อเสียง คือ ความต้องการในตำแหน่งเพื่อเป็นชื่อเสียงเกียรติยศแก่ตนเองและวงศ์ตระกูล จึงเป็นสาเหตุของการกระทำทุกอย่างโดยไม่คำนึงถึงจริยธรรม

5. ระบบอุปถัมภ์ ในสังคมไทยที่ถือเอาประโยชน์สุขเป็นเกณฑ์ตัดสินความผิดถูก ชั่วดีมากกว่าจริยธรรมคุณธรรมหรือความถูกต้อง

จากปัญหาการละเมิดจริยธรรมของนักปกครองได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ หลายด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางด้านการเมืองและการบริหาร ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ และผลกระทบด้านความมั่นคง ผลกระทบนี้ทำให้ระบบการเมืองขาดความชอบธรรมไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ทำให้ระบบการเมืองขาดเสถียรภาพและประสิทธิภาพ ทำให้ข้าราชการเสียขวัญในการปฏิบัติราชการ อาจนำไปสู่การปฏิวัติรัฐประหาร หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้ง นักการเมืองขาดการยอมรับศรัทธาจากประชาชนทำให้เกิดความระส่ำระสายในการปกครอง และขาดประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน ทำให้การพัฒนาทางการเมืองไม่บรรลุผล กลไกของรัฐที่ก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมสูญหายไป ส่งผลให้เกิดความล้มเหลวในการพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตย

จากปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นจากการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองสามารถเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในการปกครองของผู้ปกครองได้ดังนี้

1. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการให้ความรู้และการนำไปประยุกต์ใช้ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
2. ส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และวินัยแก่ทุกภาคส่วน โดยส่งเสริมให้ ความรู้ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในหลักคุณธรรม จริยธรรมที่ถูกต้อง โดยบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
3. กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้เป็นต้นแบบที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม
4. ผลักดันให้ค่านิยมเชิดชูความดี ความซื่อสัตย์ เป็นค่านิยมร่วมของชาติ
5. สนับสนุนให้ผู้ปกครองนำหลักทศพิธราชธรรมมาปรับใช้ในการปกครอง

วิธีการดังกล่าวมี ข้อดีคือ หากผู้ปกครองหรือผู้บริหาร สามารถปฏิบัติได้ก็จะสามารถปกครองผู้อยู่ในความปกครองได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการยึดหลักทศพิธราชธรรมมาปรับใช้ในการปกครองหากปฏิบัติตามได้จะทำให้ผู้อยู่ในปกครองเคารพนับถือ ไว้วางใจ สังคมและประเทศชาติสงบสุข สามารถพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะทศพิธราชธรรม นับเป็นคุณธรรมในการปกครองที่สำคัญสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ไทย ซึ่งผู้บริหารหรือผู้ปกครองสามารถนำมาปรับใช้ได้ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการปกครองตนเองได้ด้วย ส่วนข้อเสียของหลักทศพิธราชธรรม ก็คือ มีหลักธรรมทั้งหมด 10 ประการ คือ ทาน ศีล บริจาค อหะระ มัทวะ ตบะ อโกธะ อวิหิงสา ขันติ และอวิโรธนะ ซึ่งอาจจะยากที่จะปฏิบัติตามได้ทั้งหมด

จึงไม่ค่อยมีผู้ปกครองหรือผู้บริหารนำมาปรับใช้ จะมีแต่พระมหากษัตริย์ของไทยเราเท่านั้นที่นำมาเป็นหลักในการปกครอง

อย่างไรก็ตามคนเราจะเป็นผู้ปกครองที่ดีได้ ก็ต้องเป็นพลเมืองดีมาก่อน เพราะจะช่วยให้เข้าถึงความรู้สึกนึกคิดและความต้องการที่แท้จริงเป็นอย่างดีหากทุกคนไม่ว่าจะผู้ปกครองหรือผู้อยู่ในปกครองตั้งมั่นอยู่ในคุณงามความดี มีคุณธรรมและจริยธรรมก็สามารถทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างประสบความสำเร็จ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข ดังนั้นจึงควรยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตเพื่อความสงบสุขของตนเอง การปกครองผู้อื่นและการอยู่ร่วมกันในสังคมและประเทศชาติ

เอกสารอ้างอิง

นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2553). เอกสารประกอบการสอนวิชาจริยธรรมสำหรับบุคลากร
ทางรัฐประศาสนศาสตร์. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

รายงาน

สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ: เรื่อง ทางสองแพร่งของจริยธรรมการบริหาร

เสนอ

อาจารย์ นิภาพรรณ เจนสันติกุล

จัดทำโดย

นางสาวสุชาวดี แก้วเรณู

รหัส 504701255 หมู่เรียน 50 / 20

รายงานเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาจริยธรรมสำหรับบุคลากร
ทางรัฐประศาสนศาสตร์(2555001) โปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

คำนำ

สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ: เรื่อง ทางสองแพร่งของจริยธรรมการบริหารฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาจริยธรรมสำหรับบุคลากรในทางรัฐประศาสนศาสตร์ (2555001) โปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

เนื่องด้วยวิชาจริยธรรมสำหรับบุคลากรในทางรัฐประศาสนศาสตร์มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ นักศึกษาได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในบทเรียน ได้แก่ บทความเรื่องทางสองแพร่งของจริยธรรมการบริหาร ซึ่งจริยธรรมในการบริหาร หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ความสนใจที่ กลายเป็นคุณค่าหลักที่นักวิชาการบริหารรัฐกิจยึดถือในช่วงเวลาหนึ่งๆ ผู้จัดทำรายงานฉบับนี้จึง ได้ศึกษาและค้นคว้าเนื้อหาเกี่ยวกับจริยธรรมในการบริหาร เนื้อหาในรายงานฉบับนี้ ประกอบด้วย จริยธรรมการบริหารของการบริหารรัฐกิจแนวเก่า จริยธรรมการบริหารของการ จัดการภาครัฐแนวใหม่ จริยธรรมการบริหารของประชาชนแนวใหม่ บทสรุปของทางสองแพร่ง จริยธรรมการบริหารรัฐกิจและวิธีการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมทั้งนี้ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถ อธิบายเชื่อมโยงและบูรณาการองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์มาใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้

รายงานฉบับนี้ได้รับความอนุเคราะห์จาก อาจารย์ นิภาพรณ เจนสันติกุล ที่กรุณาให้ คำแนะนำที่มีคุณค่ายิ่ง คณะผู้จัดทำรายงานขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง หากรายงาน ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้จัดทำขออภัยไว้ ณ ที่นี้และยินดีน้อมรับคำแนะนำไว้เพื่อ ปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ผู้จัดทำรายงาน

11 กันยายน 2553

สารบัญ

หน้า

คำนำ	13
สารบัญ	14
จริยธรรมการบริหารของการบริหารรัฐกิจแนวเก่า	15
จริยธรรมการบริหารของการจัดการภาครัฐแนวใหม่	18
จริยธรรมการบริหารของประชาชนแนวใหม่	20
บทสรุปของทางสองแพร่งจริยธรรมการบริหารรัฐกิจ	21
วิธีการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม	22
เอกสารอ้างอิง	23

สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษา
บทความเรื่อง: ทางสองแพร่งของจริยธรรมการบริหาร
(The Dilemma of Administrative Zeitgeists)

จริยธรรมการบริหารรัฐกิจ

ภาระของการบริหารรัฐกิจ คือ การตอบสนองต่อคุณค่าหลักที่รัฐยึดถือในการบริหารราชการแผ่นดิน

จริยธรรมในการบริหาร หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ความสนใจที่กลายเป็นคุณค่าหลักที่นักวิชาการบริหารรัฐกิจยึดถือในช่วงเวลาหนึ่งๆ

จริยธรรมการบริหารของการบริหารรัฐกิจแนวเก่า

จากการศึกษาพัฒนาการของวิชาบริหารรัฐกิจในงานของนิโคลัส เฮนรี ได้แสดงให้เห็นว่าความสนใจของนักวิชาการบริหารรัฐกิจแต่ละยุคสมัยแสวงหาคำตอบว่าจริยธรรมการบริหารรัฐกิจได้แบ่งกระบวนทัศน์เป็นห้ากระบวนทัศน์ล้วนแต่ให้ความสำคัญกับ การพัฒนาสมรรถนะการบริหารหรือระบบราชการว่าเป็นคุณค่าของการบริหารรัฐกิจแสดงให้เห็นดังต่อไปนี้

กระบวนทัศน์แรก : การแยกการบริหารรัฐกิจออกจากการเมือง (1900-1929)
 กระบวนทัศน์นี้มีน้ำหนักของจริยธรรมในการบริหารรัฐกิจตกอยู่ที่การบริหารระบบราชการต้องมีความเป็นกลางและมีประสิทธิภาพเพราะแยกหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนว่าเป็นหน้าที่ของฝ่ายการเมือง

กระบวนทัศน์ที่สอง : การหาหลักเกณฑ์การบริหาร (1927-1937) เพื่อให้บรรลุคุณค่าหลักที่สำคัญ เช่นเดียวกับในกระบวนทัศน์แรกโดยเชื่อว่าการบริหารก็คือการบริหารไม่ว่าการบริหารงานของภาคเอกชนหรือภาครัฐ ทั้งนี้แหล่งเงินทุนที่สนับสนุนการบริหารราชการอย่างเป็นกลางและมีประสิทธิภาพ คือ องค์กรการกุศลภาคเอกชนที่ชื่อ **ร็อกกี้เฟลเลอร์** ยุคนี้เกิดสมาคมการบริหารรัฐกิจอเมริกันก็ให้การสนับสนุนการออกวารสารชื่อดังทางด้านการบริหารรัฐกิจมาจนถึงทุกวันนี้ ทั้งๆที่กลุ่มต่างๆได้ร่วมอุดมการณ์การบริหารรัฐกิจ ผู้เสียภาษีและข้าราชการที่มาจากระบบการเลือกตั้ง ตลอดจนนักวิทยาศาสตร์ ทั้งกระบวนทัศน์แรกและกระบวนทัศน์ที่สองสะท้อนแนวคิด “คุณพ่อรู้ดี” ของนักบริหารรัฐกิจเพราะเป็นผู้มีข้อมูลในการบริหารราชการมากกว่าประชาชนจนอาจจัดเป็นชนชั้นที่มีความรู้ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการมีประสิทธิภาพของระบบราชการมากกว่าความเป็นประชาธิปไตย

กระบวนทัศน์ที่สาม : การให้ความหมายการบริหารรัฐกิจว่าคือรัฐศาสตร์ (1950-1970) กระบวนทัศน์นี้จัดเป็นปฏิกิริยาต่อการท้าทายที่กล่าวแล้วข้างต้น ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโดยการบริหารรัฐกิจกับการเมืองโดยเน้น ระบบราชการของรัฐ การบริหารรัฐกิจกลายเป็นประเด็นความสนใจมากกว่าจะเป็นสาขาย่อยของรับศาสตร์เสื่อมความนิยมลงในยุคนี้ นักวิชาการเพิ่มความสนใจการบริหารภาครัฐในระเทศยากจน ซึ่งเป็นที่มาของวิชาการบริหารรัฐกิจเปรียบเทียบ เพื่อพัฒนาระบบราชการของประเทศที่กำลังพัฒนาให้มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นหนทางในการต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศเหล่านั้นในช่วงสงครามเย็น

กระบวนทัศน์ที่สี่ : การบริหารรัฐกิจคือการจัดการ (1956-1970) สืบเนื่องจากความรู้ดีว่าเป็นพลเมืองชั้นสองในชั้นรัฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยหลายแห่งในสหรัฐอเมริกาแม้กระบวนทัศน์นี้จะอยู่เวลาใกล้เคียงกับกระบวนทัศน์ที่สามแต่จุดเน้นในการศึกษาแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง เพราะกระบวนทัศน์นี้ให้ความสำคัญกับการจัดการ หรือ ศาสตร์ในการบริหาร เห็นได้ว่ากระบวนทัศน์ทั้งสี่กระบวนทัศน์ล้วนแต่มีจริยธรรมในการบริหารที่เน้นประสิทธิภาพ แม้ในกระบวนทัศน์ที่สามที่เสนอว่าการบริหารรัฐกิจคือรัฐศาสตร์ทำให้เกิดความเข้าใจการบริหารรัฐกิจเท่านั้น ไม่ได้มีส่วนในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหาร

กระบวนทัศน์ที่ห้า : การบริหารรัฐกิจคือการบริหารรัฐกิจ (1970-?) เฮนรี จบ การศึกษาการพัฒนาการของวิชาการบริหารรัฐกิจสหรัฐอเมริกา โดยชี้ว่าวิชานี้แยกตัวเป็นสาขาวิชาหนึ่งอย่างเป็นเอกเทศเมื่อการก่อตั้ง สมาคมสถาบันการศึกษาทางด้านกิจการและการบริหารงานของรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับการศึกษาและความสามารถในเชิงเทคนิคให้แก่ผู้บริหารงานในภาครัฐ

กล่าวโดยสรุป นักวิชาการบริหารรัฐกิจบางท่านเรียกประสบการณ์การบริหารรัฐกิจในช่วงเวลาของห้ากระบวนทัศน์นี้ว่า การบริหารรัฐกิจแบบเก่า สาระสำคัญของจริยธรรมกิจในการบริหารรัฐกิจแนวนี้ คือการเน้นคุณค่าหลักในเรื่อง ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด โดยมีพื้นที่ในการศึกษาอยู่ที่ระดับราชการ และประเด็นในการศึกษาเป็นเรื่องรัฐศาสตร์และเทคนิคการบริหารเพื่อให้บรรลุคุณค่าหลักดังกล่าว จริยธรรมการบริหารที่เกี่ยวกับประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเป็นธรรม ความเสมอภาค การมีส่วนร่วมของประชาชน แม้จะได้รับความสนใจบ้างแต่ก็เป็นช่วงเวลาสั้น จนไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นจริยธรรมหลักของการบริหารแบบเก่า

จริยธรรมการบริหารของการจัดการภาครัฐแนวใหม่

(The Administrative Zeitgeists of the New Public Management)

ในยุคนี้ได้เกิดกระแสการปฏิรูประบบราชการใหม่ด้วยแนวคิดที่เรียกว่า “การจัดการภาครัฐแนวใหม่” (New Public Management หรือ NPM) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการย้อนยุคไปหา ยุคสมัยของ อเล็กซานเดอร์ แฮมิลตัน ที่เรียกร้องให้มีฝ่ายบริหารที่เข้มแข็ง และยุคสมัยของ วู้ด โรว์ วิลสัน ที่เรียกร้องให้ใช้แนวทางการบริหารราชการแบบภาคธุรกิจและสอดคล้องกับการ เรียกร้องของนักวิชาการบริหารรัฐกิจรุ่นหนุ่มที่จัดการประชุมกันที่เมืองแบล็กซเบิร์ก ในปี ค.ศ. 1987 เนื่องในโอกาสครบรอบ 100 ปีงานเขียนอันโด่งดังของวู้ด โรว์ วิลสัน การประชุมครั้งนี้ได้ ข้อสรุปว่าความไร้ประสิทธิภาพของระบบราชการไม่ได้มีสาเหตุจากข้าราชการไร้ความรู้ ความสามารถแต่ที่เกียติภูมิของข้าราชการตกต่ำลงก็เพราะระบบราชการเองที่มีปัญหาดังนั้น จึงต้องมีการปฏิรูประบบราชการให้ทันสมัยทัดเทียมกับองค์กรในภาคเอกชน

แนวคิดนี้จัดเป็นแนวคิดใหม่ที่เรียกว่า กระบวนทัศน์หลังระบบราชการ ได้สรุปแนวทาง ในการศึกษาวิจัยและการนำแนวคิด(NPM) ไปปฏิบัติว่ามี 4 แนวทาง คือ

1. **Quantitative/Analytic Approach** แนวทางนี้มีรากฐานจากวิชาการ วิเคราะห์นโยบายและวิชาเศรษฐศาสตร์ผู้ที่สนับสนุนแนวคิดนี้ คือ พวกที่ สนใจวิชานโยบายสาธารณะที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ เช่น การคาดการณ์ และการวิเคราะห์ต้นทุน-กำไร เพราะเชื่อว่าการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบจะ ลดความไม่แน่นอนในกระบวนการตัดสินใจ
2. **Political Management** แนวทางนี้เน้น การเมืองของการจัดการ ซึ่ง แตกต่างจาก การเมืองในระบบราชการเพราะเชื่อว่านักจัดการภาครัฐมี สิทธิโดยชอบธรรมที่ใช้อำนาจจากการเมืองในกระบวนการตัดสินใจ แนวทางนี้ถูกนำเสนอโดยนักวิชาการมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดที่อธิบายความ แตกต่างของการบริหารรัฐกิจแบบเดิมกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่ว่า ใน การบริหารรัฐกิจแบบเดิมนั้นความรับผิดชอบพื้นฐานของนักบริหารคือการ พัฒนาวิธีการบริหารเพื่อให้นโยบายต่างๆ ได้รับการปฏิบัติจนบรรลุ เป้าหมาย แต่แนวทางการจัดการภาครัฐแนวใหม่จะเพิ่มความรับผิดชอบ ด้านการกำหนดเป้าหมายและการจัดการทางการเมืองหรือเข้าร่วมวาท กรรมทางการเมืองและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายวิธีการ

3. **Liberation Management** แนวทางนี้เชื่อว่านักจัดการภาครัฐ เป็นบุคคลที่มีทักษะและความรับผิดชอบสูง และรู้ว่าจะต้องจัดการอย่างไร การที่ระบบข้าราชการแย่ไม่ใช่เป็นเพราะข้าราชการขาดสมรรถนะในการจัดการและประพฤติดวินัย แต่เป็นเพราะระบบไม่ดี มีกฎระเบียบบกพร่อง และมีอุปสรรคในการทำงานหลายอย่าง ดังนั้นการที่จะปรับปรุงระบบราชการให้ดีขึ้นนั้น ข้าราชการจะต้องถูกปลดปล่อยจากกฎระเบียบที่รุงรังและจากนักการเมืองจะต้องปล่อยให้ นักจัดการภาครัฐจัดการเอง ผู้สนับสนุนแนวทางนี้เสนอให้ใช้ยุทธศาสตร์หลายอย่าง เช่น กฎระเบียบ
4. **Market - Drive Management**แนวทางนี้ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดพื้นฐานสองอย่าง คือ การแข่งขันและการจัดการแบบภาคเอกชน แนวคิดการแข่งขันได้มาจากความเชื่อของนักเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก(นีโอคลาสสิก) ในเรื่องประสิทธิภาพของตลาด การแข่งขันในที่นี้หมายถึงการสร้างตลาดเพื่อปฏิรูปภาครัฐจากภายใน การแข่งขันถูกมองว่าเป็นกลยุทธ์ที่จะปรับปรุงระบบราชการ เพราะทำให้ต้นทุนต่ำลงและเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น พวกนี้เชื่อว่านักจัดการภาครัฐจะยกระดับฝีมือการทำงานของตนถ้าเขาต้องเผชิญกับพลังตลาดส่วนแนวคิดพื้นฐานอย่างที่สองมีความเชื่อว่าการปฏิบัติงานและเทคโนโลยีภาคเอกชนเหนือกว่าภาครัฐ และเชื่อว่าการแบ่งแยกการจัดการภาครัฐกับภาคเอกชนเป็นเพียงภพมายาเท่านั้น

แนวทางในการศึกษาการจัดการภาครัฐแนวใหม่แม้จะมีหลายแนวทางแต่ก็มีสิ่งร่วมกันอยู่ประการหนึ่ง คือ อุดมการณ์นักวิชาการจัดการ หรือ คริสโตเฟอร์ พอลลิตต์ อธิบายว่า “อุดมการณ์การจัดการนิยม” ประกอบไปด้วยชุดของความเชื่อ ค่านิยม แนวคิดเกี่ยวกับภาวะของโลก และยังระบุความเชื่อหลักห้าประการของอุดมการณ์จัดการนิยมคือ

1. สังคมจะก้าวหน้าได้ก็ต่อเมื่อมีการเพิ่มผลิตภาพในทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง
2. การเพิ่มผลิตดังกล่าวเกิดจากการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งรวมถึงเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารและองค์การ และเทคโนโลยีฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการผลิตสินค้า
3. การนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ให้บรรลุได้นั้น กำลังแรงงานหรือบุคลากรจะต้องมีอุดมการณ์จะในการเพิ่มผลิตภาพ

4. การจัดการเป็นหน้าที่หนึ่งในองค์การแยกต่างหากจากหน้าที่อื่นๆฝ่ายจัดการมีหน้าที่สำคัญในการวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และประเมินการเพิ่มผลิตภาพความสำเร็จในการทำธุรกิจขึ้นอยู่กับคุณภาพและความเป็นมืออาชีพของผู้จัดการ

5. การที่แสดงบทบาทสำคัญดังกล่าวได้นั้น ผู้จัดการจะต้องมีอำนาจและมีสิทธิในการจัดการ

จริยธรรมการบริหารของประชาชนแนวใหม่ (Administrative Zeitgeists of the New Public Service)

การบริหารประชาชนแนวใหม่จัดเป็นตัวแบบในเชิงปทัสฐานซึ่งมีทฤษฎีและการปฏิบัติที่ก้าวหน้าจากนักจัดการภาครัฐหลายคนแนวทางนี้ได้รับมรดกในทางปัญญาในการบริหารรัฐกิจจากงานของ “ดไวท์ วอลโด” และทฤษฎีการเมืองที่เป็นผลงานของ “เชลดัน วอลลิน” ส่วนทฤษฎีแนวหน้าในปัจจุบันของNPS ได้แก่ ทฤษฎีความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตย

(1) ทฤษฎีความเป็นพลเมืองแบบประชาธิปไตย

ทฤษฎีการเมืองและสังคมในปัจจุบันให้ความสำคัญกับพลเมืองและประชาธิปไตย แนวคิดนี้มองว่าพลเมืองจะคิดถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว มีมุมมองที่กว้างและไกลที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการของรัฐมีสำนึกว่าเป็นส่วนหนึ่งในสังคม และมีความผูกพันในเชิงจริยธรรมกับชุมชนซึ่งร่วมชะตากรรมเดียวกัน

(2) ตัวแบบชุมชนและประชาสังคม

เมื่อไม่นานมานี้มีการเรียกร้องให้ฟื้นฟูสำนึกของความเป็นชุมชนขึ้นมาใหม่ เพราะความเป็นชุมชนเป็นหนทางของการทำให้เกิดความสมานฉันท์ ในการบริหารรัฐกิจได้มีเสียงเรียกร้องให้รัฐบาลเข้ามาช่วยสร้างและสนับสนุนชุมชน ทั้งในการเน้นความต้องการและผลประโยชน์ของพลเมือง

(3) มนุษยนิยมแห่งองค์การและทฤษฎีวาทกรรม

แนวทางการบริหารรัฐกิจแบบเก่าที่เน้นควบคุมการบังคับบัญชาตามลำดับขั้นและเน้นแนวทางแบบประจักษ์นิยมในการแสวงหาองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์ซึ่งรวมถึงการใช้ทฤษฎีการตีความ

จากทฤษฎีที่พื้นฐานของแนวทางการบริหารแบบ NPS แม้แต่ละทฤษฎีจะมีความแตกต่างกันในจุดเน้นและแนวคิด แต่สามารถสรุปแนวคิดสาระแนวทางการบริหารแบบ NPS ที่แตกต่างจากการบริหารรัฐกิจแนวเก่า (OPA) และการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM)

สาระสำคัญของแนวทางการบริหารแบบ NPS

1. รับผิดชอบต่อผู้ถือหางเสือ
2. ผลประโยชน์สาธารณะเป็นเป้าหมายหลักไม่ใช่ผลพลอยได้
3. คิดในเชิงยุทธศาสตร์และปฏิบัติอย่างเป็นประชาธิปไตย
4. รับผิดชอบต่อเมืองไม่ใช่ลูกค้า
5. การถูกตรวจสอบไม่ใช่เรื่องง่าย
6. ให้คุณค่ากับคนไม่แต่เฉพาะผลิตภาพเท่านั้น
7. ให้คุณค่าความเป็นพลเมืองและการบริการสาธารณะมากกว่าความเป็นเจ้าแก่

ในด้านการบริหารงานขององค์กรนั้นแนวคิดนี้เรียกร้องให้มี

1. ความเสมอภาคทางสังคมให้มากขึ้น
2. ให้มีการบริหารภายในระบบราชการที่มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น
3. ความสำคัญกับ “ความเป็นมนุษย์” ของคนที่ทำงานในองค์กรมากขึ้นในเรื่องคุณภาพชีวิต

ชีวิต

บทสรุปของทางสองแพร่งจริยธรรมการบริหารรัฐกิจ

การบริหารรัฐกิจแนวเก่า(Old Public Administration)

มีรากฐานจากทฤษฎีทางการเมืองและสังคม มองข้าราชการว่าเป็น “คนที่ทำหน้าที่การบริหาร” ผลประโยชน์สาธารณะถูกกำหนดโดยฝ่ายการเมืองและอยู่ในรูปของกฎหมาย ประชาชนถูกมองว่าเป็นผู้มาขอรับบริการและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง บทบาทของข้าราชการคือปฏิบัติตามนโยบายที่ถูกกำหนดโดยฝ่ายการเมือง เพราะข้าราชการเปรียบเสมือนฝ่ายที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่ง การบริหารงานตามลำดับขั้นและต่อฝ่ายการเมือง ข้าราชการมีดุลยพินิจที่ค่อนข้างจำกัด โครงสร้างองค์การมีการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ชัดเจนและมีสายการบังคับบัญชาที่ลดหลั่นกันจากสูงลงมาต่ำ และเน้นการควบคุมตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ การจงใจข้าราชการอยู่ที่คำตอบแทนและสวัสดิการและความมั่นคงในการทำงาน

การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management)

มีรากฐานจากทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์และสังคมศาสตร์นิยมมองข้าราชการว่าเป็นนักเทคนิคที่มีเหตุผลเชิงเศรษฐกิจหรือเป็นผู้ตัดสินใจที่ยึดผลประโยชน์ส่วนตัว มองว่าผลประโยชน์สาธารณะเกิดจากผลประโยชน์ของปัจเจกชน มองประชาชนเป็นลูกค้า มองว่านักบริหารเป็นคนถือหางเสือเรือที่คอยกำหนดทิศทาง มองว่าต้องสร้างกลไกตลาดและแรงจูงใจในการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายโดยผ่านหน่วยงานภาคเอกชนและภาคอื่นๆที่ไม่หวังผลกำไร ข้าราชการต้องรับผิดชอบต่อลูกค้าซึ่งเรียกร้องให้ตอบสนองผลประโยชน์ของพวกเขาเพื่อให้จุดมุ่งหมายของกิจการบรรลุผลมีการกระจายหน่วยงานออกไปโดยอำนาจในการควบคุมอยู่ที่ต้นสังกัดข้าราชการหรือนักบริหารอยู่ที่จิตวิญญาณของความเป็นเจ้าของกิจการ (Entrepreneurial spirit) และการลดขนาดของระบบราชการ

การบริการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Service)

ให้ความสำคัญกับ “ประชาธิปไตย” ว่าเป็นคุณค่าหลักที่สำคัญ แนวทางนี้มีรากฐานเกี่ยวกับประชาธิปไตยและแนวทางการแสวงหาความรู้รวมถึงแนวทางประชาธิปไตย แนวทางการตีความ มองข้าราชการว่าเป็นคนมีเหตุผลในเชิงยุทธศาสตร์ที่ใช้เหตุผล ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และองค์กร มองผลประโยชน์สาธารณะว่าเป็นการพูดคุยเกี่ยวกับคุณค่าที่มีส่วนร่วม นักบริหารหรือข้าราชการมีบทบาทรับใช้ประชาชน เพราะประชาชนคือเจ้าของประเทศตัวจริง ข้าราชการต้องมีบทบาทเจรจาไกล่เกลี่ยและตัวกลางที่จะทำให้เกิดค่านิยมร่วมกันในหมู่พลเมือง ชุมชน และกลุ่มต่างๆคือการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อให้บรรลุผลที่ตกลงร่วมกัน ส่วนปัจจัยจูงใจข้าราชการและนักบริหารคือได้รับใช้ประชาชนและการได้ทำประโยชน์แก่สังคม

วิธีการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในความคิดของข้าพเจ้า

วิธีการเสริมสร้างคุณธรรมสำหรับผู้ที่ต้องอยู่ร่วมกันในสังคม

คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี

คุณธรรมที่แท้จริงมีคุณค่าภายในตัวของมัน คือ ทำให้ผู้ครอบครองความดีเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

หลักการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเสริมสร้างคุณธรรม ประกอบด้วย

1. บุคคลนั้นจะต้องมีความซื่อสัตย์
2. บุคคลนั้นจะต้องเป็นผู้ที่หมั่นทำความดี โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
3. บุคคลนั้นจะต้องมีความเมตตา
4. การเคารพสิทธิศักดิ์ศรีของผู้อื่นโดยเท่าเทียมกัน
5. การยอมรับความแตกต่างทางความคิดของผู้อื่น
6. เห็นแก่ประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
7. การแสดงความรับผิดชอบในหน้าที่ของสาธารณะ
8. การตระหนักถึงหน้าที่พลเมืองที่มีต่อส่วนรวม
9. การเคารพสิทธิในการแสดงความคิดเห็นของผู้อื่น
10. การมีความยุติธรรมให้ความเป็นโดยไม่มีความเอนเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง

วิธีการเสริมสร้างจริยธรรมสำหรับผู้ที่ต้องอยู่ร่วมกันในสังคม

จริยธรรม แปลว่า ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

หลักการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเสริมสร้างจริยธรรม ประกอบด้วย

1. การปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม
2. การไม่ละเมิดกฎหมาย
3. การไม่ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม
4. การปฏิบัติตามข้อห้ามของพระพุทธศาสนา
5. การปฏิบัติตนให้อยู่ในกฎของสัมมาชีวะที่ถูกต้อง

ถ้ามนุษย์ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ครบและถูกต้องตามหลักการในเบื้องต้นนี้การอยู่ร่วมกันในสังคมก็จะสงบสุขเกิดความรักความสามัคคี ประเทศของเราก็เจริญทัดเทียมกับประเทศอื่นกลายเป็นประเทศที่เข้มแข็งจนไม่มีประเทศใดที่จะเข้ามารุกรานได้ เพราะคนในชาติรู้จักสามัคคีและมีการเสริมสร้างการมีคุณธรรมจริยธรรมที่ถูกต้องดีงามเป็นหลักปฏิบัติกันในสังคม

เอกสารอ้างอิง

- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2553). เอกสารประกอบการสอนวิชาจริยธรรมสำหรับบุคลากร
ทางรัฐประศาสนศาสตร์. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. หน้า 51-70
- เสาวลักษณ์ สุขวิรัช. (2549). ทางสองแพร่งของจริยธรรมทางการบริหาร. ในเอกสาร
ประกอบการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 7. หน้า
643-662.